

Thế chế là gì?

Hodgson:

“Những hệ thống qui luật xã hội được thiết lập và phổ biến, kiến tạo nên các mối tương tác xã hội.”

Douglas North (1990:3):

“Institutions are the rules of the game in a society or, more formally, are the humanly devised constraints that shape human interaction’

Thế chế là gì?

- **Ostrom (1990:51)**

:"Các bộ quy tắc làm việc được sử dụng để xác định xem ai có đủ điều kiện để đưa ra quyết định trong một số trường hợp, những hành động được cho phép hoặc hạn chế, những quy tắc kết hợp sẽ được sử dụng, những thủ tục phải được theo sau, những thông tin phải hay không phải được cung cấp, và những gì mà thưởng phạt sẽ được áp dụng cho cá nhân phụ thuộc vào hành động của họ "

Thẻ chế là gì?

- Mục đích:
  - Kiến tạo động cơ và áp đặt hạn chế lên hành vi cụ thể
  - Tạo thói quen và sở thích nhất quán với việc duy trì và tái tạo chúng
  - Thói quen và sở thích tạo dựng và củng cố niềm tin
- Thẻ chế vừa định hình hành vi cá nhân vừa là một sản phẩm của hành vi cá nhân

Tổ chức là gì?

- Dạng thể chế đặc biệt, có những đặc tính sau:
  - Phân biệt thành viên hay không thành viên
  - Chỉ rõ người đứng đầu và người ra quyết định
  - Có qui định về trình tự chỉ đạo và phân chia trách nhiệm
- Ví dụ: công ty, công đoàn, hiệp hội doanh nghiệp, đảng phái chính trị, đại học, CLB thể thao, hội cựu sinh viên.

Hợp tác và cạnh tranh

- Lưỡng nan Người tù : cá nhân tìm kiếm những lợi ích hơn nữa bằng cách không hợp tác, nhưng nếu cả hai đều chọn sai, cả hai sẽ mất nhiều hơn nếu họ cùng hợp tác

B \ A	Thú tội	Không thú tội
	Thú tội	Không thú tội
Thú tội	(-8; -8)	(0; -15)
Không thú tội	(-15; 0)	(-1; -1)

- Miễn phí đi xe (free rider) : mọi người cố gắng tiêu dùng nhiều hơn chia sẻ của họ về một nguồn lực, hoặc chi phí nhỏ hơn mức chia đều của hợp tác

Lợi To \ Lợi Nhỏ	Nhấn van	Không nhấn
	Nhấn van	Không nhấn
Không nhấn	(5; 0.5)	(0; 0)
Nhấn van	(1.5; 3.5)	(-0.5; 6)

Hợp tác và cạnh tranh

- Bi kịch của Nguồn lợi chung: nhiều cá nhân hoạt động độc lập, chỉ quan tâm tư lợi của họ tự cuối cùng có thể phá hủy một nguồn tài nguyên được chia sẻ hạn chế, ngay cả khi họ nhận thức rõ ràng là không phải là lợi ích dài hạn của bất kỳ ai
- Nghịch lý lựa chọn ngược:

Hợp tác và cạnh tranh

- Mục đích của cá nhân trong hợp tác và phối hợp với các cá nhân khác là tối đa hoá tư lợi của mình
- Tuy nhiên, hợp tác và phối hợp giữa các cá nhân xảy ra trong điều kiện khan hiếm các nguồn tài nguyên
- Cạnh tranh và hợp tác là hai mặt của hành động tập thể - luôn có vấn đề của hành động tập thể.

George Akerlof: “Markets for Lemons”

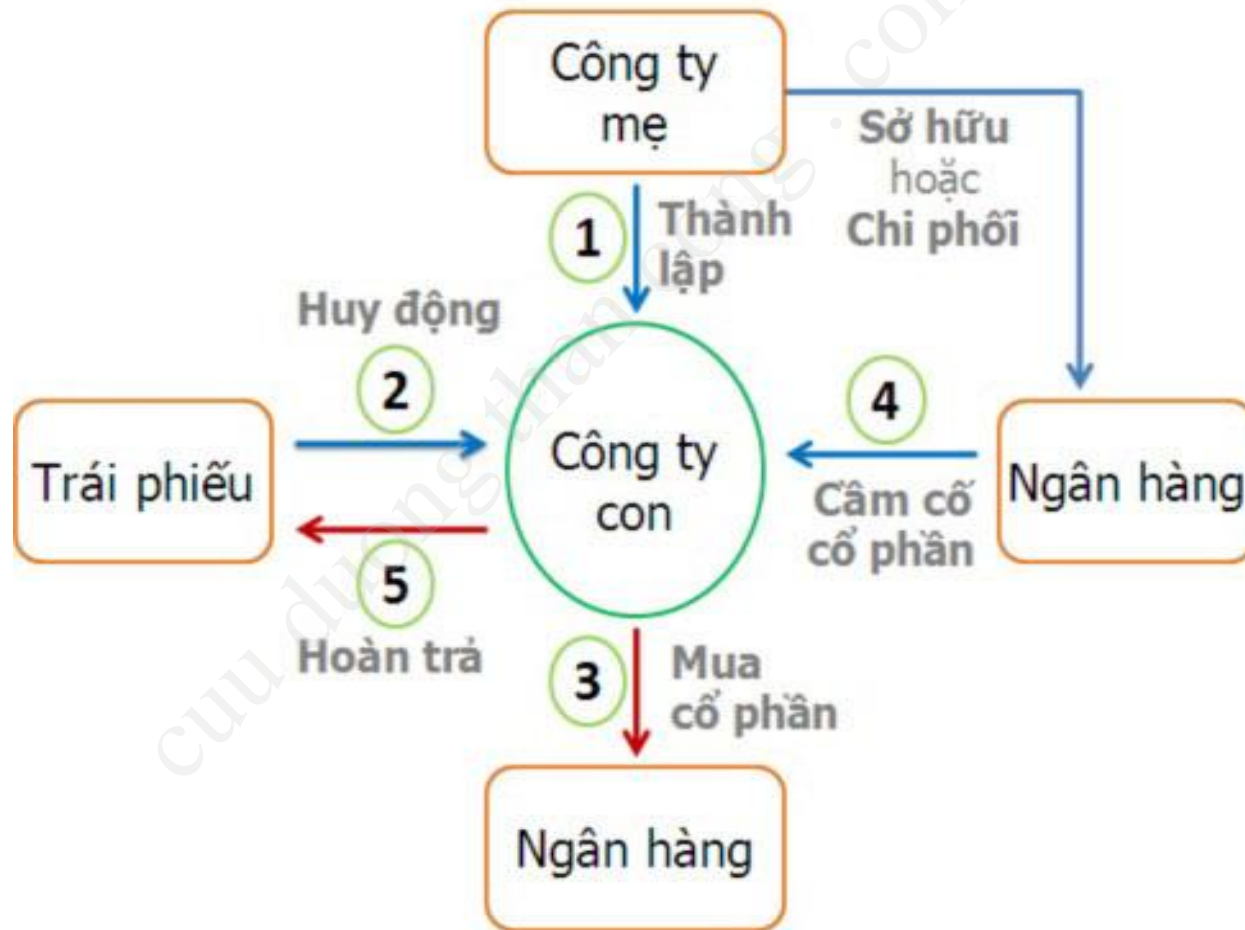
Nghịch lý lựa chọn ngược

- Lựa chọn ngược xảy ra khi trong một giao dịch, người bán hoặc người mua biết rõ hơn về một hay một vài tính chất của sản phẩm mà đối tượng kia không biết.
- Kết quả là thị trường chỉ còn tồn tại những sản phẩm có chất lượng xấu (lựa chọn “ngược”, hay “bất lợi”).

Hợp tác và cạnh tranh

- Các bên sẵn sàng hợp tác / phối hợp nếu họ có thể mong đợi những phản ứng tương tự trong hành vi của các đối tác của họ trong việc hợp tác / phối hợp để giảm thiểu nguy cơ bị lừa bởi các đối tác khác trong trò chơi.
- Hợp tác và phối hợp là không thể tránh khỏi và cần thiết cho xã hội loài người, thể chế sinh ra làm cơ sở cho quá trình hợp tác và phối hợp đó.

Rủi ro đạo đức

Thể chế chính thức và Thể chế không chính thức

- Có thể chính thức hay không chính thức:
- Thể chế chính thức được nhà nước chính thức hệ thống hoá thành các quy tắc luật lệ, ví dụ: hiến pháp, đạo luật, nghị định...
- Thể chế phi chính thức là các quy phạm xã hội tồn tại lâu đời trong xã hội: Ngôn ngữ, quy ước xã hội, định mức, biểu tượng, thần thoại, hệ thống niềm tin ...)

Thể chế chính thức và Thể chế không chính thức

- Thể chế chính thức và phi chính thức tương tác và ảnh hưởng lẫn nhau,
- các thể chế phi chính ảnh hưởng đến cách xây dựng những thể chế chính thức, trong khi các thể chế chính thức mới giúp tạo ra những thể chế phi chính thức mới.
- Các thể chế chính thức và phi chính thức hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình tác động đến hành vi con người.

Thế chế phi chính thức tốt?

Vì sao vẫn tồn tại???

